

FACTSHEET LEEUWARDEN

Leeuwarden combineert een hoge ervaren levenstevredenheid met belangrijke maatschappelijke uitdagingen. De gemeente scoort in brede welvaartsindicatoren goed op sociale samenhang en participatie, maar heeft daarnaast ook duidelijk aantoonbare knelpunten op het gebied van gezondheid, financiële draagkracht en leefomgeving. Inzet op vitaliteit en preventie kan bijdragen aan het versterken van welzijn, gezondheid, gemeenschapszin en participatie – cruciale onderdelen van toekomstbestendig gemeentelijk beleid.

Deze factsheet is gebaseerd op gegevens en analyses uit publiek beschikbare monitors, statistieken en onderzoeksprogramma's van verschillende kennis- en onderzoeksinstituten. [Bekijk hier het overzicht van de gebruikte bronnen.](#)

GELUK

Leeuwarden scoort over het algemeen hoog op levenstevredenheid en brede welvaart: inwoners beoordelen hun leven positief en behoren tot de gemeenten met een relatief hoge tevredenheid in Fryslân. Het welvaartsniveau in Leeuwarden is de afgelopen tien jaar harder gestegen dan in veel vergelijkbare gemeenten. Toch ligt het inkomen en de welvaart van huishoudens in Leeuwarden lager dan het landelijke gemiddelde, mede door lagere inkomens en vermogens ten opzichte van vergelijkbare gemeenten elders.

GEZONDHEID

- De ervaren gezondheid in Leeuwarden is grotendeels vergelijkbaar met of iets beter dan gemiddeld in Friesland en Nederland, mede doordat de bevolking relatief jonger is.
- Het aandeel inwoners met chronische ziekten en overgewicht ligt iets lager dan gemiddeld, maar door toenemende vergrijzing wordt een stijging van gezondheidsproblemen verwacht richting **2040**.
- Mentale druk op de beroepsbevolking neemt toe door demografische veranderingen, werkdruk en samenhang met mantelzorgtaken in de thuissituatie.

SOCIALE BASIS

- Leeuwarden laat opvallend sterke sociale cohesie zien:
 - **55%** van de inwoners doet vrijwilligerswerk, gelijk aan het Fries gemiddelde.
 - **Driekwart** van de inwoners vertrouwt elkaar, wat hoger is dan landelijke en Friese gemiddelden.
 - **82%** van de inwoners heeft vertrouwen in de gemeente, wat hoger ligt dan gemiddeld in Fryslân en Nederland.
- Tegelijkertijd is de tevredenheid over het sociale leven iets lager dan gemiddeld in Fryslân (**78% vs. 81%**).
- **Ongeveer 16%** maakt zich zorgen over de toekomst van verenigingen, iets minder dan elders in de provincie.

HEEFT DE JEUGD DE TOEKOMST?

De brede welvaartscan van Leeuwarden specificeert geen exacte cijfers voor middelengebruik en jeugdzorg zoals sommige andere gemeenten, maar landelijke en regionale trends zijn ook hier relevant:

- Eenzaamheid onder jongvolwassenen neemt toe in Fryslân, waarbij **44% van 18–34-jarigen** zich eenzaam voelde in 2024 vergeleken met **33% in 2012** — een trend die ook in Leeuwarden terugkomt in welzijnsmetingen van de GGD en Planbureau Fryslân.
- Jongvolwassenen ervaren meer stress dan gemiddeld in Fryslân en zijn kwetsbaarder voor psychische druk, wat door landelijke jeugdmonitoren ook in stedelijke contexten wordt gezien.
- Jeugdzorgvraag ligt hoger in stedelijke regio's zoals Leeuwarden vergeleken met landelijke gemiddelden, vooral in wijken met lagere sociaaleconomische status en hogere gezondheidsrisico's.

TROTS

Leeuwarden kan trots zijn op verschillende sterke punten:

- Relatief hogere sociale participatie en vertrouwen in elkaar en in gemeente-instituten dan gemiddeld in Fryslân en Nederland.
- Sterke stijging in brede welvaart over de afgelopen tien jaar, beter dan in veel vergelijkbare gemeenten.
- Beschikbaarheid van voorzieningen dichtbij inwoners, met kortere afstanden tot basisvoorzieningen zoals huisarts, supermarkt en OV-stations.

INZET VITALITEIT EN BEWEGEN

Waarom juist in Leeuwarden inzetten op vitaliteit en bewegen?

- Het bevordert sociale contacten en vermindert isolatie en eenzaamheid. Het vergroot daarmee de kans op actieve deelname in het sociale leven.
- Sportdeelname correleert met hogere ervaren levenskwaliteit.
- Draagt bij aan zelfvertrouwen, eigenwaarde, veerkracht en een betere mentale gezondheid (stressreductie, betere slaap), wat vooral voor jongeren van groot belang is.
- Verenigingen vormen één van de belangrijkste dragers van gemeenschapsnetwerken, ze verbinden generaties en versterken sociale cohesie.
- Vrijwillige inzet in sport, cultuur, buurt of politiek stimuleert lokaal leiderschap en samenwerking.
- Verenigingen kunnen dienen als toegangspoort voor participatie in andere domeinen.
- Sport verhoogt de binding tussen burger en lokale overheid via sportstimuleringsbeleid. Positieve ervaringen met publieke sportvoorzieningen vergroten het vertrouwen in gemeente-initiatieven, wat bijdraagt aan het vertrouwen in instituten, wat leidt tot politieke participatie en democratische betrokkenheid.

Dit is een collectieve boodschap van organisaties die zich inzetten voor brede welvaart, gezondheid, leefbaarheid, cultuur, sport en verenigingsleven in Fryslân.

Het gemeentelijke aanspreekpunt voor sport en bewegen is in uw gemeente bv SPORT.

